

landsche en Belgische kunst recht deed wedervaren.

Wat „het Naakt” betreft is dit geenszins het geval.

Het schijnt mij althans bijna ondenkbaar dat men met eenige moeite en takt niet een zeer veel betere verzameling naaktstudies op de ateliers der Hollandsche schilders had kunnen vinden, en men voelt zich beschaamd als men bedenkt, welken indruk deze muren wel op een eenigszins terzake kundigen vreemdeling moesten maken. Er is geen schilder van eenige beteekenis of hij heeft wel eens een goed naakt geschilderd, en het zou zeer zeker hoogst belangwekkend zijn, vele en velerlei proeven van zulken aard bij elkaar te zien. Echter, zelfs uit een technisch en schoolsch oogpunt was hier zeer weinig te waardeeren; er was veel onbeholpens, waarbij de peinture of te zwartig of wel te krijterig was geworden om den rijkdom en het lichtende van de kleur der menschenhuid uit te drukken, en daarnaast even veel dat met eenige virtuositeit gedaan, geheel berekend was op die poeslievige gelijkheid, die het naakt aan een ordinair soort schoonheidsideaal dwingt te beantwoorden en daarmee speculeert op een glunder onkieschen smaak. Dat op deze geheele tentoonstelling nauwelijks één mannelijk naakt aanwezig was, maakt den indruk der laatste categorie overwegend.

Toch kunnen, gelukkig, uitzonderingen gemaakt. De studie van Haverman behoort tot het sterkste schilderwerk wat ik van hem zag, zij is weelderig van kleur en veerkrachtig van bouw. Een oude wat bruine academiestudie van Jacob Maris stak evenzeer boven het andere uit, en dat deden verder in hooge mate de drie krachtige naakten van Jan Sluyters, waarvan de zittende figuur, misschien nog het dichtst aan de schoonheid raakt door de blankheid van de kleur en de zachte vastheid der vormduiding. Forsch, brutaal en overrompelend van kleurkracht als de beide anderen

zijn, en met alle fijnheid in teekening en schildering van details, is er in den opzet, in de conceptie iets dat even stuit, iets rauws. Evenwel, men prefereert dezen smaak en deze opvatting dan toch altijd nog boven de schijnheilig-zoetelijke die in zooveel anders hier heerscht. Het is er mee als met de wulpsch-satirische prent van Rops, die hier tusschen de levenden en jongeren een ietwat gezochte plaats vond: „Pornocratis”. Het is beter een instinct op een wat harde en grove wijze te erkennen dan het sissend te insinueeren. De meer kinderlijk-jolige wijze waarop Grauss met zijn onderwerp „de buikdanseres” omspringt, is evenwel tegenover dit alles waarlijk een opluchting.

De studies van Kuyten, nog niet zuiver genoeg van kleur, toonen niettemin een zoeken naar weergeven van het licht, en de teekeningen van Heyenbrock, hoewel niet heel bijzonder, wijzen op ernstig streven. Van te weinig hier kan dit gezegd worden.

C. V.

ADRIAAN VAN ZEEGEN IN HET BUREAU VAN KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN.

Wat eigenlijk dit „Bureau voor Kunsten en Wetenschappen” onderscheidt van een kunsthandel, weet ik niet, maar zeker is het, dat er te Amsterdam ernstig behoefte is aan een kunsthandel die werk van jongere en nog niet befaamde kunstenaars laat zien. En zoo is dit eerste optreden van dit „bureau” als een goede daad te prijzen.

Want de schilderijen, maar vooral de pastels en teekeningen (de olieverfbehandeling in de eerste komt mij soms nog wat smoezelig voor) van Van Zeegen geven illusie, geven in parafrasen op vorm en kleur van dier en plant niet zelden iets visionairs. Het affiche, waarmee de tentoonstelling werd aangekondigd, trok mij al dadelijk aan door de expressieve lijn van de aalachtige visch, die er het midden van vormt